

Lakiosasto

4.1.2001

Työeläkelaitoksille

## HALLITUS ESITTÄÄ LAKIA VIRALLISTETUISTA PARISUHTEISTA

**Hallituksen esitys Eduskunnalle laiksi virallistetuista parisuhteista  
(HE 200/2000 vp)**

### 1 ESITYKSEN KESKEINEN SISÄLTÖ

Hallituksen esityksessä ehdotetaan säädettäväksi laki virallistetuista parisuhteista. Lain mukaan kahdelle samaa sukupuolta olevalle, 18 vuotta täyttäneelle henkilölle annettaisiin mahdollisuus virallistaa parisuhteensa. Parisuhde virallistettaisiin siten, että molemmat osapuolet yhdessä allekirjoittavat virallistamista tarkoittavan asiakirjan, jonka virallistamiseen oikeutettu viranomainen vahvistaa allekirjoituksellaan.

#### Uuden lain vaikutuksista

Hallituksen esityksen perustelujen mukaan parisuhteen virallistamisella olisi muutamia poikkeuksia lukuun ottamatta samat oikeusvaikutukset kuin avioliitolla. Poikkeukset liittyvät isyyden vahvistamiseen ja lapseksi ottamiseen.

Esitetyn lain 8 §:n mukaan virallistetun parisuhteen solmimisella ja purkamisella on samat oikeusvaikutukset kuin avioliiton solmimisella ja purkamisella, jollei toisin säädetä.

Laissa tai asetuksessa olevaa säännöstä, joka koskee avioliittoa tai aviopuolisoa, sovelletaan myös virallistettuun parisuhteeseen ja tällaisen parisuhteen osapuoleen, jollei toisin säädetä.

Virallistetun parisuhteen osapuolilla olisi molemminpuolinen elatusvelvollisuus. Heitä koskee, mitä muualla lainsäädännössä, kuten sosiaalilainsäädännössä säädetään aviopuolisosta.

Valtioneuvoston lausuman mukaan se on sopinut, että oikeusministeriö ja sosiaali- ja terveysministeriö asettavat työryhmän selvittämään näissä suhteissa elävien kumppaneiden lasten oikeudelliseen ja sosiaaliseen asemaan liittyviä kysymyksiä.

Lakiosasto

4.1.2001

2

## MERKITYS TYÖELÄKKEIDEN KANNALTA

2.1

## Perhe-eläke

Perhe-eläkkeessä edunjättäjän jälkeen edunsaajia ovat leski, jonka kanssa edunjättäjä on solminut avioliiton ennen kuin on täyttänyt 65 vuotta, edunjättäjän lapsi sekä lesken lapsi, joka asui edunjättäjän kuollessa tämän ja lesken kanssa samassa taloudessa. Edunsaajana voi olla myös entinen puoliso, jos edunjättäjä kuollessaan oli tuomioistuimen päätöksen tai sosiaalilautakunnan vahvistaman sopimuksen mukaan velvollinen maksamaan entiselle puolisolle elatusapua (TEL 4 a §).

Virallistetun parisuhteen eloonjäänyt osapuoli voi saada leskeneläkkeen

Ehdotetun lain 8 §:ää sovelletaan myös perhe-eläkeoikeuteen. Siten perhe-eläkkeen edunsaajana on eloon jäänyt parisuhteen osapuoli, jos parisuhde oli virallistettu ennen kuin edunjättäjä oli täyttänyt 65 vuotta. Koska virallistetussa parisuhteessa olevilla ei esityksen mukaan voi olla yhteistä (otto)lasta, leskeneläkeoikeus voi syntyä vain TEL:n 4 a §:n 2 momentin 2 kohdan mukaisin edellytyksin.

Sen mukaan leskeneläkeoikeus on, jos virallistetun parisuhteen eloon jäänyt osapuoli oli edunjättäjän kuollessa täyttänyt 50 vuotta tai sai TEL:n 8 §:n 4 momentissa mainitun lain taikka KEL:n mukaista työkyvyttömyyseläkettä, joka oli jatkunut vähintään kolmen vuoden ajan. Lisäksi edellytetään, että parisuhde oli virallistettu ennen kuin eloon jäänyt osapuoli oli täyttänyt 50 vuotta ja virallistettu parisuhde oli jatkunut vähintään viisi vuotta.

Eronnut

Virallistetusta parisuhteesta eronnut osapuoli voi saada perhe-eläkkeen, jos hänelle oli tuomittu tai sovittu maksettavaksi elatusapua.

Edunjättäjän lapsella on jo nykyisinkin perhe-eläkeoikeus

Edunjättäjän lapsella on oikeus perhe-eläkkeeseen aina riippumatta siitä, millaisessa parisuhteessa edunjättäjä eli kuollessaan.

Virallistetun parisuhteen eloon jääneen osapuolen lapsen oikeus lapseneläkkeeseen

Ehdotuksen mukaan edunjättäjän kanssa virallistetussa parisuhteessa olleen osapuolen lapsi on perhe-eläkkeen edunsaaja, jos he kaikki asuivat samassa taloudessa edunjättäjän kuollessa.

Lakiosasto

4.1.2001

## Eläkesovitus

Jos edunjättäjän kuollessa tämän ja virallistetun parisuhteen eloon jääneen osapuolen kanssa samassa taloudessa asui lapsia, joilla on oikeus lapseneläkkeeseen edunjättäjän jälkeen, eläkesovitus tehdään vasta kun nuorin lapsista täyttää 18 vuotta.

Näin ollen silloinkin kun virallistetussa parisuhteessa olevien kanssa samassa taloudessa asui edunjättäjän kuollessa eloon jääneen osapuolen lapsi, eläkesovitusajankohta siirtyy lapsen 18 vuoden iän täyttämiseen. Samassa taloudessa elämisestä kerrotaan perhe-eläkeyleiskirjeessä A11/90 sivuilla 5-6.

## 2.2

## YEL:n soveltaminen

TEL:n ja YEL:n välinen rajanveto osakeyhtiön tai muun yhteisön johtavassa asemassa olevan henkilön kohdalla tehdään muun muassa sen mukaan, omistaako hän yksin tai yhdessä perheenjäsentensä kanssa yli puolet yhtiön osakkeista (TEL 2 § 7 mom.).

Työeläkekäytännössä perheenjäsenellä tarkoitetaan aviopuolisoa ja henkilöä, joka elää vakinaisesti samassa taloudessa ja on asianomaiselle tai hänen aviopuolisolleen sukua suoraan takenevassa tai etenevässä polvessa tai on hänen ottolapsensa tai ottovanhempansa tai jonkun tässä tarkoitetun henkilön aviopuoliso.

## Virallistetun parisuhteen osapuoli rinnastetaan aviopuolisoon

Esitetyn virallistetuista parisuhteista annetun lain 8 §:n mukaan on TEL:n 2 §:n 7 momenttia edellä selostetulla tavalla sovellettaessa virallistetun parisuhteen osapuoli rinnastettava aviopuolisoon, koska muuta ei ole säädetty.

## Samaa sukupuolta olevien avoliitolla ei merkitystä

YEL:ssä perheenjäsenellä tarkoitetaan myös avopuolisoita, joilla on yhteinen lapsi. Samaa sukupuolta olevilla ei voi olla yhteistä lasta eikä heillä nyt annetun esityksen mukaan voisi olla ottolastakaan, joten samaa sukupuolta olevien avoliitolla ei ole merkitystä työeläkelakeja sovellettaessa.

Lakiosasto

4.1.2001

## 2.3

Virallistetussa parisuhteessa oleva on MYEL:n mukainen perheen- tai perheyriityksen jäsen

MYEL:n 1 §:n 1 momenttia ja 1 a §:ää sovellettaessa virallistetussa parisuhteessa oleva rinnastetaan puolisoon.


## 3

## HALLITUKSEN ESITYS

Sekä suomen- että ruotsinkielistä hallituksen esitystä voi tilata Oy Edita Ab:stä, puhelin (09) 5660 566. Esitys löytyy myös internetistä osoitteesta [www.eduskunta.fi](http://www.eduskunta.fi) ja osoitteesta [www.edita.fi/esitys/index.html](http://www.edita.fi/esitys/index.html)

ELÄKETURVAKESKUS

  
Helena Tapio

  
Riitta Korpiluoma